

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 ft. — kr. Negyedévre 1 ft. 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

Különböztetés az év folyóján minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK : III. TIZED, BUDAI-UTCZA. 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA. 186. SZ.

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasabos petit sor 3 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknek árlengedős adatik.

Bélyegdíj minden bejelentésért 30 kr.

Kecskemét, 1890. szeptember 13.

A „Kecskemét” abban a kiváló szerencsében részesítette lapunk „Zászlóbontás” című cikkét, hogy azzal „Ugron és a Kecskeméti Lapok” cím alatt behatóan foglalkozik, és állításaink „túlhajtásait” ismert izlése és felfogása szerint a kellő mederbe igyekszik terelni.

Nem foglalkozunk a cikk írójának jó- vagy rosszhiszeműségével; elismerjük, hogy a szócívrés csavarásának nem vagyunk oly nagy mesterei, mint némely vezérbizottsági tag urak, kik híveik félrevezetésére még ma is úton-útfélen hirdetik a függetlenségi pártban uralkodó teljes egyetértést és meggyőződést, legjobb tudomásuk ellenére is kardoskodnak az egyhangúlag hozott bizalmi nyilatkozatok mellett; de már azért sem bocsátkozhatunk a cikk bombasztikus állításainak csafolatába, mert a függetlenségi párt korifeusainak beszámolóit, melyeket azóta tartottak, nekünk teljesen igazat adnak.

Soha sem tartozunk azok közé, kiket a politikában az érzelmek és nem a létező viszonyokkal, körülményekkel való leszámolás kényszerítése vezet és éppen azért csak örvendeni tudunk azon, hogy a függetlenségi párt, mely eddig ólom lábakon járt, tehetetlenségéből megmozdul és józabban elemeli a mérő tagadást, a negatív politikája helyett, melyet Kossuth nevével szerettek takargatni, végre valahára belátják, hogy működésük irányát meg kell változtatni, mert az örökös, elvi ellenzékeskedés meddősege sehogy sem felel meg azon ideális céloknak, melyeket a választások alkalmával a népszája-ize szerint évtizedeken keresztül a választók elé oly hatásos színekben tártak elő, de ezek megvalósításához eddig egy lépéssel sem közeledtek.

Hazánk történetében a mohácsi

vész óta három korszak volt, mely politikai törekvéseinket irányította: az elsőben a nemzetnek államiságáért, közjogi alapjáért kellett küzdenie; a pragmatika szankciói biztosította államiságunkat, de megnyirbálta alkotmányunkat; az 1867-iki kiegyezés új politikai alapokat teremtett a dualisztikus államformában.

Ez utóbbi irány fejlesztése és a mostani viszonyok erősödése ellen küzd a függetlenségi „orthodox” tábor, melynek vezére Eötvös Károly mult vasárnap Nagy-Körösiön mikor a függetlenségi párt számára az elvek tiszta harczát és harcz hősi kardját reklámolja: ugyanakkor hadat üzen azoknak, kik a merev tételekből ki akarnak lépni és poszkribálja őket, mert esetleg egy új kiegyezést terveznek, mely az orthodoxok féltett nimbusát elhomályosítaná.

Nem is lehet azért csodálni, hogy Eötvös csak oly csekély tagból álló „vezérkar” kísérte Körösi, pedig nagy garral hirdették már hetek óta, hogy itt, Philippinél lesz, adatik ki a jelszó a pártbontók elleni harczra, ha nem is az érvek súlyával, hanem a 49-es képviselők számának imponáló erejével; de megjelentek mindössze 9-en, míg a többi 90-en várja a dolgok fejlődését. A tervezett demonstrációnak tehát még a morális hatása sem látszott meg a jó körösieken.

Hol van itt az államférfiúi eszme és az egészséges politikai cselekvés utáni ambíció? Vagy a mikor Eötvös Ugronról azt mondja „hogy ő akkor felel, mikor nem kérdezik; akkor út sátrort, mikor nincsen vásár, s akkor árulja portékáját, mikor arra nincs vevője”, vajon mit szól a „Kecskemét” cikkezője, de méginkább olvasói a függetlenségi párt teljes egyetértéséről táplált nézetének allaposságához?

A függetlenségi eszme velünk szüle-

ttik, éppen azért nem reklamálhatja azt magának senki sem, melyre a szabaddalmi jogot megváltotta volna; de a kit csak érzelmevilága és nem a tények kérlelhetetlen logikája vezérel, írjon és beszéljen bármily nagy és hangzatos frázissokkal, előbb utóbb elveszti a biztos talajt lábai alól, melyet józan észszel és kevesebb elfogultsággal úgy saját maga jobban kihasználhatott, mint a jövő nemzedék részére előkészített volna.

Az aradi kiállítás.

Korunk a kiállítások kora. Nemzetközi, országos, helyi kiállítás, mindentéle speciális kiállítás — egyik a másikat követi. A munka versenye összehívja koronként találkozóira, hol az egész világnak, hol egy országnak, hol egy városnak vagy vidéknek a lakosságát. Ezek a modern kor olympusai játéka, melyeken az emberi ész és erő kirakata teszi alkotásait, midőn egyttal tanulásra és szórakozásra is, egyaránt bő alkalom nyílik.

Az egyetemes nemzetközi kiállítások hova-tovább vesztenek jelentőségükből; annál fontosabbak lesznek azonban az országos és a decentralizált kerületi és helyi kiállítások.

A nemzetközi kiállítások az összes kultúrnek; az országos kiállítások csak az egyes nemzetek megismerésére s azok fejlődésének megítésére nyújtanak alkalmat. És az egyes nemzetekre, mint az emberiség önálló individuumaira, az utóbbi cél a fontosabb. „Ismerd meg magadat!” — ez lehet az országos kiállítások jelszava; midőn az ország összes lakossága együvé hordja mindazt, mit csak a művészet, ipar- és tudomány terén kiváló teremtettek. Ilyenkor a nemzet művelődésének s anyagi állapotának mintegy tükörképét nyerjük, mely a fény és árnyoldalakot is híven megmutatja s míg egyrésztől megelégedéssel tölt el, másrésztől kijelöli az irányt és utat, melyen javítani és teni való van hátra.

Az ország azonban részekből áll s ha a részek haladnak, gyarapszanak; gyarapszik a részek összege, maga az ország. Már pedig a részeknek, a vidékek majd mind egyikének meg van a maga speciális ol-

dala, mely az egészről eltérő gondozást igényel s időnkint kívánatos, hogy az ilyen vidékek külön is megismerjék magukat s a jelenek ismerete alapján minél inkább biztosítsák a jövőt.

A vidékek speciális körülményeinek felismerésére legelőszérűbbek a szűkebb keretben rendezett kerületi vagy más szóval vidéki kiállítások. Az illető vidéknek középpontja lesz aztán a kiállításnak előszérűbb székelye. Mert minden nagyobb vidéknek szokott olyan középpontja lenni, mely felé az illető vidék népességének szemlémi s anyagi mozgalmi törekmenek, éppen úgy, mint az ország összes népének ereje a legfőbb középpont, a tövösor telé gravitál.

Ilyen kiváló vidéki középpontot képez hazánknak délkeleti részén Arad városa.

A síkságnak és hegységnek határán, a Maros völgyének torkolatánál fekszik, mely völgy természetes útat nyit Erdély déli részébe. A mi a hegyek közül a Maros völgyén kifelé törekszik, útjában találja Aradot s viszont a nyugat felé elterülő síkvidék, mely szükségleteinek egy részét a hegyek közül nyeri, szintén Arad közvetítésével jut céljához. Valóban nem ok nélkül mondja a kiállítási katalogus, hogy „Aradnak központi jellegét eltagadni nem lehet”, mert Erdélynek déli megyéi s az Arad megyével határos Békés, Csanád, Bihar, Krassó-Szörény, sőt részben Torontál és Temes megyék is kétségbevonhatlanul ide gravitálnak. Legközelebbi versenytársai Aradnak észak felől Nagy-Várad és különösen dél felől Temesvár, de az élen válszó szellem, mely Arad népességének kiválóan sajátja, arra enged következtetni, hogy Arad mindegyiket messze túl fogja haladni s idővel Dél-Magyarország legelső emporiumává fog emelkedni.

Jelentős lépést tettek éppen eme cél felé Aradnak intéző körei a jelenlegi aradi kiállítás rendezésével.

A kiállítás teljes címe: „Aradon rendezett alföldi és Dél-Magyarországi általános kiállítás.”

A cím ugyan némileg többlet mond, mint a mennyit tényleg nyújt, mert belőle azt következtethetnénk, hogy a kiállítás egész Dél-Magyarországra s az egész Nagy-Magyar Alföldre s így hazánknak több mint 1/2-ad részére kiterjed. Ez azonban nem úgy van s a kiállítás ekkora célját nem is tűzött maga elé, hanem csak az Alföldnek és

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Az ember utánzási hajlamáról.

Az ember utánzási hajlama oly régi, mint maga az emberiség, csakis az utánzás formái változtak időről-időre, a mint azt a divat vagy a korszellem parancsolta. Már Aristoteles is „utánzó állat”-nak nevezte az embert, mi által azon fontos szerepe utalt, melyet az utánzás az ember szellemi életében játszik. Az ilyen összehasonlítás ma már kissé furcsán hangzik és nem igen részesül osztatlan tetszésben, a mennyiben hiúságunkat sérti, mert ósapáinkra: a majmok emlékeztet. Az ember utánzási hajlamát nemcsak a majmokkal találjuk, hanem a papagájokkal és más nyelvesebb állatoknál is. Az emberben ez utánzási hajlam annál kisebb, minél előrehaladottabb szellemileg és minél jobban megközelíti az „ember” fogalmát, — habár előkelő társadalmi állású sokban köszönheti ez utánzó képességének; mert tagadni nem lehet, hogy az emberek között ma is még több majmot találhatni, mint a majmok birtalmában; legtöbbször a társadalmi magasabb osztályokban, hol az emberek jobban ráérnek egymást majmolni, egymásnak szépeket mondani, jó és rossz szokásaikat utánozni, csupa időtöltésből, jobb, hasznosabb és szükségesebb foglalkozás hiányában.

Hogy az állatok közül első sorban a majom képviselője az utánzó állatoknak, azt már az a körülmény is mutatja, hogy a majom szóból csaknem minden nyelvből igét találni az utánzás fogalmának kifejezésére: így nálunk majmolni, németül nachäffen

stb. A régiek nagyon érdeklődtek a majom ez utánzási képessége iránt és a majmok természetét ösztönét felhasználják arra, hogy hogyan kell őket megfogni. Már Diodor beszéli, hogy Indiában annak idejében úgy fogták a majmokat, hogy a vadász az ő jelenlétükben szemét mézzel kente be és cipőjét többször fel és lehúzta, — e tárgyokat azután ott hagyta, — a majmok a látott műveleteket utánozták és így kerültek törbe. Mindenki ismeri azt a jellemző történetet, mikor egy halász ágyán fekvő garçon vagyónából környezetének mindegyik tagja pakkolni kezdett, a mi t. i. keze ügyébe esett — a majom látva a hű cseléség e munkáját, hogy neki is valami jusson, egy párnát vett fel és azt akarta a saját javára biztonságba helyezni.

Míg a majmok különösen az utánozzák, a mit kezeikkel végeznek, — vannak egyes madarak, melyek az emberi hangot is ügyesen utánozzák. Ilyenek a papagájok, seregélyek. Azonban nem kell azt binni, hogy egyes madarak csak az emberi társaságban lesznek ily tanulékonnyak, mert ők a szabadban is utánoznak mindenféle madárhangokat, némelyek csak azért, hogy kiszemelt áldozataikat magukhoz csalják, éppen úgy mint a vadász, ki a bak-özet a nőstény szernelmi hangjainak utánzásával csalja közelébe.

Ha mindezt tekintetbe vesszük, azt találjuk, hogy az utánzási hajlam általános jellemvonása, de egyszerűsége ismertető jele is a szellemileg kifejtettebb állatoknak és el lehet mondani, hogy éppen külső jelét képezi a lelki fejlettség bizonyos fokának. Következtetnünk kell tehát, hogy ezen hajlam a szellemi fejlődés bizonyos törvényén alapszik.

Az utánzási hajlam már a gyermek lelki világának első nyilvánulásában félre ismer-

hetlenül jelentkezik. Ilyen: a nevetés, sírás, az ének, egyes hangok, legkésőbb a beszéd utánzása. Hogy a gyermekeket az egyes utánzásokról, rossz szokásokról sokszor mily nehéz elszakítani, azt mindnyájan magunkon is tapasztalhattuk. A természet embere nem részesül oly gondos nevelésben, mely a társadalmi formák kedvéért mesterségesen elnyomná benne a vele született utánzási hajlamot, azért a vademberek gyermekei maradnak, míg csak élnek. Utánzási képességük fokozódik, mint ezt Darwin a tüzöld lakóinál tapasztalta, kik az angolok beszédjének minden egyes hangját a legügyesebben kopirozták, habár beszédjük Darwinra azt a benyomást tette, mintha valaki a nyakát gargarizáló vízzel akarná tisztítani. Valahányszor köhögtünk, írja Darwin, vagy ásitottunk, vagy valami sajtárságság mozgást tettünk, rögtön utánoztuk bennünket. Társaságunk egyik tagja elkezdett sandalítani, erre a vadak még erősebb torzképeket, és hatalmasab arcifintorításokat vágtak. A beszéd minden egyes szavát utánozták és azt egy ideig nem is felelték el. Egyesek képesek voltak az embernek járását oly ügyesen utánozni, hogy az illető ráismert magára. Az állatok utánzási hajlamáról Darwin az „ember származása” című korszakot alkotó munkájában a következőket írta: Az utánzás hatalmas az embernél és főleg a vadembereknél. Az agyvelőnk bizonyos körös állapotánál ez a törekvés rendkívül mértékben van fokozódva; a fél oldalukon megbémult és más betegek a gyuladós agyvelőfolyulás kezdetén utánoznak minden, akár saját nyelvükön, akár idegen nyelveken kiejtett szót és minden tagjelést, vagy mozdulatot, a melyet előttük végre visznek. Az állatok közül azonban

semmiféle állat sem utánozza szándékosan az embertől végbévitett cselekedeteket, míg csak a rangfokozatban el nem jutunk a majmokig, a melyekről eléggé ismeretes, hogy mily tréfás utánozók. Mindazonáltal az állatok néha egymásnak a cselekvéseit különösen utánozzák: így két fájból való farkas, a melyet egy nőstény kutya nevelt fel, megtanult ugatni, a mint azt néha a sakái is teszi, a madárfiókok szülei énekét utánozzák, némelykor más madarakét is; a papagájok pedig általánosan ismeretesek arról, hogy bármely, gyakran hallott hangot utánoznak. Dureau de la Malle egy macskától fölnevelt kutyanak az esetét közli, a mely megtanulta a macskának azt az ismeretes szokását utánozni, hogy a lábait talpát nyalagatta s hogy első lábával a pókját és a füleit mosogatta. Állithatjuk, hogy sok állat a fiában működő utánzási elvben és még inkább az ösztönöszerű és átöröklött hajlamokban bízva, neveli fel kicsinyeit. Ezt látjuk, mikor egy macska az ő környékén eleven ereret hoz, a sólymok fiaikat fogásbeli ügyességre, valamint a távolság megítésére akkér tanítják, hogy először a levegőből dögölt egereket és verbekeket éntek el nekik, a melyek elkapasát a fiatalok rendszeren elhúzzák, és csak később hoznak nekik élő madarakat és azokat eresztik el előttük, ha a kicsinyek már bizonyos ügyességre tettek szert.

De nemcsak a vademberek bírnak e tulajdonsággal; köztünk is akadnak emberek, kik az utánzást a tökély bizonyos fokára viszik és azt gyakorolják, igaz, hogy sokszor öntudatlanul. Vannak egyes színjáratúkat, kik a szereplő komikus arcifintorításait egészen öntudatlanul utánozzák mindaddig, míg rajta nem kaptnak; erre

Magyarország déli részének Aradmegyével szomszédos oly vidékre óhajtott ki-terjeszkedni, melyek természetesen Aradot tartják központjuknak s teleje gravitálnak.

Igy, a kiállításon leginkább a fűt említték szomszédos megyék vannak képviselve; — s különösen a délmagyarországi részekből nem jelentek meg azok a vidékek, melyek süllypontjukat jobban Temesvárt keresik. A jövő évben pedig Temesvárt szinte hasonló című kiállítás fog rendeztetni, mint az idei aradi s ezért a déli vidékek egy jó nagy része s első sorban maga Temesvár is, inkább ott készülnek megjelenni.

A képviselt vidékek ipari, gazdasági és kereskedelmi viszonyairól azonban minden tekintetben sikerült és tanulságos képet nyújt az aradi kiállítás s legkivált a vezér-ő központnak, Aradnak, fejlődött ipari és kereskedelmi életét imponáló arányokban látjuk ott kidomborodni.

Hogy a kiállítás anyagáról és tervezetéről némi fogalmat nyújtsak — egyenlően futólagos megjegyzések kapcsoltában — felsorolom ime, az egyes csoportokat:

I. Csoport. Gazdaság. Ide tartoznak az összes gazdasági termékek. A csoport részére külön pavilon van föllátva, melyben a gazdag vidék terményeinek tanulságos gyűjteményét látjuk. A békés-, csanád- és hunyadmegyei gazdasági egyletek tagjai, az illető gazdasági egyletek által rendezett külön külön gyűjteményes kiállítások keretében jelentek meg. Ebbe a csoportban tartozik a borkiállítás is, de csak a bortermelők borai vannak, ide sorolva s a borkereskedők borai a IV. csoportban az élelmi szerek közt vannak kiállítva. Ez a megkülönböztetés a katalógus megjegyzése szerint a végből történt, hogy a bortermelőnek rendszer egyszerű módon, tudományos alap nélkül kezelte borait, a borkereskedőknek okserűen kezelt s a nagy forgalomra szánt palackozott borait, azoktól különválasztva, tanulságosabban legyenek összehasonlíthatók. Szomorúan mondja azonban a kiállítási katalógus, hogy az arad hegyaljai borvidék talán most utolszor szerepel kiállításon, mert a föllokszera azt a végpusztulás révére jutotta. Epen ez okból sajnáljuk, hogy a jövőidő bortermele, Kecskemétnék honoki borai egyáltalában nincsenek képviselve a kiállításban; holott termelőinknek minden alkalommal meg kellene ragadni, hogy borait minél szélesebb körben legyenek ismeretessé. Az aradi kiállításban pedig erre igen jó alkalmat szalasztottak el, mert Aradon hazánk legnagyobb borkereskedőinek egész csoportja lakik, kik a föllokszera-vész folytán kénytelenek lesznek szükségleteiket most már távolabbi vidékekről is beszerezni.

II. Csoport. Bányászat, kő-, föld- és agyagipar. A bányászat terén kiállítók gyanánt, főként az erdélyi ércbányászat bányái szerepelnek. Az agyagiparos készítmények körül különösen ki kell emelnünk Badár Balázs mező-turi, Gábor Pál világiós és Tóth Sándor deési fazekasok kiállításait. Olyan készítményeket magyar fazekasoktól még nem láttunk, mint az övek. Főként Badár Balázs tárgyai gond és műizlés tekintetében ritkítják

arcuk pár pillanatra nyugodt lesz, de később az utánzászt újra elkezdik.

Azonban ne feleljük el, hogy mi is, daczára nevelésünk dresszurájának, sokszor kénytelenek vagyunk bizonyos mimikai mozgásokat egészen akaratlanul végezni, úgy hogy azoknak ellent sem állhatunk. Ide tartozik az általános ismert és oly nagyon elterjedt ásitás, sirás és nevetés ragados ereje. Tapasztalásból tudjuk, hogy ha a társaságban egyetlen egy ember elkezd ásitani, a többiek is elkezdnek ásitani a nélkül, hogy ezt az unalom vagy esetleg a kimerültség okozná. Bármily megmagyarazhatlan is e tünetnek az első tekintetre: mégis jellemző, mert az utánzás benső mechanizmusának enged következtetés.

Épen így számtalan ember nem képes megállni azt, hogy ha valakit nevetni, vagy sirni lát, hogy abba azonnal bele ne vegyüljön. Dreffger képe, melyben egy józuden nevető társaságot fest le, elegendő arra, hogy száz meg száz embert nevetésre ingereljen; egy hatásosan előadott tragédia, száz meg száz zsebkendőt hoz a mosásba. Itt talán azt mondhatnánk valaki, hogy e jelenségnek oka a részvét, — de ezen részvét onnan származik, hogy a nevető, vagy siró egyén lelki állapotába beleképzeljük magunkat, és azt testi, vagy inkább lelki szemünkkel annyira magunk elé varázsoljuk, hogy tájfalmaikat teljesen átérezzük épen úgy mint sok ember, ki egy beteg operációjánál jelen van, jobban érzi a műtét fájdalmaikat, mint talán maga a beteg. Ily esetben bábjai, rabzsolgái vagyunk az idegen érzelmeinek; a drámai vagy elbeszélő költő azt csinálhatja velünk, amit akar és hogy ha malicia is van benne, sikerét egész nyugodt lélekkel

párjukat s ügylátszik ő teljesen emancipálta magát attól a terde iránytól is, hogy ú. n. magyar stílus, de tulajdonképen semmitéle stílus, paprikakkal díszített, sujtásos cizeomajú edényeket készíten, melyekkel minden jóízűt kigúnyolva fazekas iparosaink büdönlők szeretnek. Badár a modern majolika mintákat utánozza, az alak, zománc és festés tekintetében egyaránt; de nem porcellánagyagból, hanem alacsony hőfoknál égetett közönséges fazekas agyagból s oly sikerrel, hogy készítményei disztar-tyagánant bármely szalonban bátran helyet foglalhatnak. Egy francia fazekas Palissy, szintén csak az ócska fazekas agyagból örökbecsű műveket teremtett. A buzdító példa tehát meg van s ha fazekas mestereink szakmájukat aránylag oly fokra emelik, mint Zsolnay Pécsét a majolika gyártást és Fischer Herendén a porcellán-készítést, az nagy díszére fog válni hazai iparunknak.

III. Csoport. Erdészet és épület-termelés.

IV. Csoport. Élelmiszerek. E csoportba tartoznak — mint említettük — a borkereskedők exportképes és palackozott borai is. A kiállító borkereskedők nagyrészt aradiak s fényesen demonstrálják Aradnak nagyszabású borkereskedését.

V. Csoport. Vegyészeti ipar, szeszgyártás. Itt találjuk kiállítva Hacker Antal és Hacker Ferenc kecskeméti cognac-gyárosok cognacjait, melyekről a kiállítási katalógus így nyilatkozik, hogy „főként azért vetettek föl a kiállításba, hogy lássuk: mi különbség van a homoki szikszőlők levélből párolt s a hegyaljai borból készült cognac között.” Ugyan e csoportban vannak még az aradi nagyszerű szeszgyárak készítményei kiállítva. Tudva-levélge a szeszgyártás terén Arad a főváros után az első hazánkban s egyik gyára meg a Neumann-féle, az egész monarchiában a legnagyobb.

VI. Csoport. Szövő- és fém ipar.

VII. Csoport. Ruházati ipar.

VIII. Csoport. Bőripar.

IX. Csoport. Bátoripar és lakásberendezés.

X. Csoport. Vas és fém ipar. Itt feltűnik különösen az aradi műlakatosok által kiállított pompás műlakatos munkák. A ki emlékezik a budapesti orsz. kiállításról Jungfer Gyula budapesti műlakatos remek készítményeire s azokat méltán megkedvelte, érdeklél fogja nézni az itt kiállított hasonló tárgyakat.

XI. Csoport. Vegyes- és díszmű iparok. Megemlítsere méltó e csoportból Kauppe és társai, Maros-Vásárhelyről, gyermekjáték és fadiszmügyár kiállításai, mely hazánkban egy eddig még új iparágat, t. i. a gyermekjáték készítését akarja meghonosítani, melyért eddigél még sok pénz adunk a külföldnek.

XII. Csoport. Házi ipar, női munka, iskolák. Kiválóan érdekesek e csoportban azok a népies szóberendezések, melyek Arad, Békés-, Csanád-, Hunyad-, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontál-megyék népet mutatják be lakásában és viseletben, gazdagon elhalmozva az illető vidékek mindentéle házi ipari munkáival.

XIII. Csoport. Munkakiállítás.

lesheti valamely szomszéd páholyból vagy esetleg a karzatról és onnan nevet, mulat zokogásunkon.

Azonban e tapasztalatok nem alkalmasak a bizonyításra, mert a felsorolt esetekben öntudatosan — önként engedik át magukat a megrázkódtatásoknak; azért hivatkozunk az akaratunktól független utánzásokra és első sorban az ásitásra, melyet a legtöbb esetben minden előleges kimerülés nélkül reprodukálunk; mert ez bizonyítja legjobban, hogy azon képzetek, melyek a szem és a fül által idéztetnek elő, a nélkül, hogy az agyvelőben öntudatra jutnának, a mozgás idegeit működésbe hozzák, ha csak figyelünk, vagy határozott ellenszögölő akarat ezt a mimikai csepepszett megakadályozni nem képes. Miután pedig az ásitást, bármennyire udvariatlannak tetszik is, bizonyos körülmények közt, nem tartjuk annyira illetlennek, hogy annak elnyomására nagy súlyt fektetnénk: éppen ebben nyilatkozik az utánzású műtét mechanizmusának csalhatatlan, természetes jele.

A gyermekeknél és a kevésbé szigorú nevelésben részesült egyénekben még sok tanulságos dolog észlelhető. Így például a cseusömöntézetekben, hol egy teremben néhány száz ily leendő polgártárs ápolgatik, ha az egyik el kezd sirni: az egész apró sereg, önkénytelenül mintegy varázstsére, belevegyl a közös harmoniába és így érte- lenen erélyes, de diszharmonikus hangokon ordít, mintha csak tömeges petitiót intézne az emberiség jöletének javítására, éppen azért gondoskodnak is, hogy az ily tulhan- gos kérvényező műelőtt eltávolíttassék apró polgártársainak egyöntölt társaságából. Épen úgy vagyunk a félig elnyomott nevetéssel,

XIV. Csoport. Járművek.
XV. Csoport. Gazdasági gépek és eszközök.

XVI. Csoport. Művészet, régész-
szet, szabadságharczi ereklyék.
Készletesebb ismertetésbe e helyütt nem bocsátkozhatom; egyébiránt hivatott sem vagyok arra. Szándékom volt csupán felhívni t. olvasóink figyelmét s különösen városunk iparosait és kereskedőit figyelem-
zetni, hogy jól tessék, ha e kiállítást meg-
látogatják s azt beható tanulmányuk tár-
gyává tessék.

Az 1885-iki budapesti orsz. kiállítás óta nevezesebb mozzanati nem történt a hazai ipar és kereskedelem érdekében, mint az aradi kiállítás s ha az a siker, mely akkor a budapesti orsz. kiállítás aratott, minden hazafi keblét büszkeséggel töltötte el, akkor talán még inkább emelheti öntu-
datunkat s növelheti a jövőbe vetett bizalmunk az aradi kiállítás sikere, mely hazánk-
nak csak egy kis részéből ennyi erőnek és képességnek mutatja jelet. El-
gondolva, hogy az első magyarországi orsz.
kiállítás, mely Kossuth kezdeményezésére
1842. aug. havában Pesten tartatott, össze-
sen csak 213 kiállító jelentkezett*) s jelenleg
Aradon, hazánk csak egy szűkebb vidékének
érdekeit felkaroló kiállításban 1137 kiállító
van bejegyezve, lehetetlen, hogy ez az eredmé-
ny ne hatna fölemelőleg s bátorítólag, hogy
Magyarország a haladás és nagyra törekvés
utján van.

S a kiállítás tanulságain kívül hazánk
úgy szólnak minden vidékének lakossága
tanulságot vihet még magával a városnak.
Aradnak megszemléléséből is. A városias
berendezésnek az újkori csinakk és kényve-
lemnek minden igénye Arad városában ki-
elégítést találhat. A Maros mellett el-
terült palotásor, a város nagyérdemű pol-
gármesteréről Salacz Gyuláról elnevezett
pompás Salacz-parkkal, szinte feledtetik
velünk, hogy egy vidéki városban s nem
az ország fővárosában vagyunk. S a ki-
estve, a nappali fényt árasztó dús villam-
világításnál, az egymást váltogató cigány-
és katona-zene hangjainál, a nagyszámú
elegáns közönség közepté egy sétat tett
a kiállításban, az a kettős benyomás legkel-
lemesebb emléket viszi magával s hazánk
egyik büszkeségét Arad városát s a benne
rendezett kiállítást soha felelő nem fogja.

Krécsy Béla.

* L. Gelléri M. A kiállítások története. Buda-
pest 1885. 85. l.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Ministeri látogatás.** Bethlen
András gróf, földművelési m. kir. minisz-
ter úr f. hó 8-án a délelőtt 10¹/₂ órai vo-
nattal érkezett városunkba az állami szőlő-
telep és gazdasági kulturánk megtekintése
végett. A miniszter urat, kit e kirándulá-
sában csak Dr. Kolozsvári Lajos, előnki
titkár kísérte, a vasútnál városunk polgár-
mestere Lestár Péter, a gazdasági egyesü-
let elnöke Horváth Döme, a szőlőtelep
igazgatója Koritsánszky János és nagy-
számú előkelő közönség fogadta. A polgár-
mester üdvözlő szavai és a miniszter viszon-
válasza után, a miniszter nagyszámú kíséret

mely a gyermekeken sokszor a legeskezebb
okból is elemmentaris erővel kitér — a papa
erélyes föllépésére elcsendesül, de pár perc
mulva, ha a rokon szemek találkoznak,
ismét kitér. Hogy ennek rendszeren sirás
a vége, azt nagyon sokan tudjuk — tapasz-
talásból. Annyira ragadósak az utánzási
képesség hajlamai, hogy sokszor különösen
ha valaki józuden, lélekből nevet, mi is
segítünk neki a nélkül, hogy a nevetés okát
ismernők; sokszor resteljük is e gyermekek
magaviseletünket, de nem tehetünk róla,
ha az eddig büszkén megtagadott, de már-
már félig-meddig elismert majom természet
újból erőt vesz rajtunk.

Rendszeren a figyelem, a figyelemzés és
az önmegfigyelés, mint az óramű gátó ke-
reke, áll ellent a természetünkben rejlő
utánzási hajlamnak; azért csak az örizet
nélküli pillanatokban, mikor egész lényünk
bele van melyedve a nézésbe, vagy hallásba,
akkor szoktuk követni a lelkünket elfoglaló
dolgot megfelelő tagjelzésekkel. E tekintet-
ben semmi sem vet szellemi szervezeteinkbe
mélyebb pillantást, mint a hipnotikus szem-
melyekkel való kísérletek. A hipnotizmus
álmohoz hasonló állapot, melyben az öntu-
dat, az öntudatos gondolkodás, az akarat,
a szellemi képességek, melyeknek központja
az agyvelőben van, nagyon alacsony fokra
leszállnak, mintegy fölálmoha merülnek,
míg az érzéki működések változatlanok ma-
radnak, sőt még fokoztatnak. A hipnotikus
állapotban levő egyén minden cselekvést,
melyre éber állapotban levő érzékeivel inge-
reljük, utánozni fog, mert a gondolkó-
dás szerve nála elaltatva van és így al-
acsony szellemi nívóra lévén süllyesztve,
baszólóan a fejletlen gyermekekhez és a termé-
szet mesterkéletlen emberének viseletéhez, ki-

életén a Miklós szőlőtelepre hajtattott, melyet
Koritsánszky szakavatott vezetése és ma-
gyarazata mellett behatóan megtekintett.
A miniszter a szőlőtelep mintaszerű beren-
dezése és kezelése fölött ismétlenül fejezte
ki örömet és teljes megelégedését. A szőlő-
telep megtekintése után a miniszter a ser-
tesházalók telepre hajtattott, hol id. Nyúl
Mihály hízolóját nézte meg; a sertés-
házalók telepről a gazdasági iskola földjére
rándult át, hol Máthé Sándor, gazd.
isk. igazgató adta a kellő felvilágosításokat.
A kirándulásról a miniszter kíséretével
együtt délután 3 órakor érkezett a városha
és ekkor vette kezdetét a kaszinóban a mi-
niszter tiszteletére rendezett bankett, mely-
re városunk intelligenciájából ötvenen
vettek részt. Az első pohárköszöntőt a mi-
niszter Lestár Péter, kir. tanácsos,
polgármester írta mondomta, lendületes be-
széjében hangszólva a nap jelentőségét,
mely nekünk kárpótlást nyújt azon csalo-
dásokért, melyek ez idén a szőlő és gyü-
mölcsstermelésben városunk lakosságát érték.
A polgármester a miniszter úr e látogatását
annnyival is fontosabbnak tartja, mert az
egész összminiszteriumban éppen a földmü-
velési miniszter úr legjobban a miénk, mert
városunk lakosságának főereje a mezőgaz-
daság; miután pedig ennek érdekei, ezek
képviselete épen az ő kezében van letéve;
kéri a miniszter, hogy érdekeinket magas
figyelmébe és pártfogásába venni szivesked-
jék, mert szorgalmunk, igyekezetünk ga-
ranziát nyújt arra, hogy pártfogását nem
fogja érdemtelenségre pazarolni. Poharat
a miniszter úrra emeli. — Bethlen András
gróf miniszter, a polgármester beszéjére
válaszolja kiemeli, hogy a városunkban
látott gazdasági fejlődésekben oly kezdetet
lát, mely biztos alapot képez a gazdasági
tovább fejlesztésre, kívánja, hogy e város
lakossága kerülje a kormány támogatásá-
val, a gazdasági viszonyok fejlődését
annnyira fokozza, hogy a jelenlegi állapotok
csak kezdetét képezzék egy szűkebb jövő kor-
szak bekövetkeztének, melyre nézve a mi-
niszter igéri támogatását; poharat a pol-
gármesterre írta. A miniszternek éljenzés-
ment fogadott beszéje után Horváth Döme
úr a gazdasági egyesület nevében szólalt
fel, köszönetet mondva a földművelési mi-
niszteriumnak azon támogatásért, melyben
a gazdasági egyesületek részesítette. Szó-
nok hivatkozva a Bethlen családnak hazánk
történelmében szerepelt egy alakjaira és
azok érdemeire, nagy hatással és benső-
séggel említtett felköszöntőjében azt kívánja
a miniszternek, hogy e magas állásában
mélto utóda legyen nagyvőző elődeinek. —
A bankett d. u. 5 órakor ért véget. A mi-
niszter, ki távozás előtt megígérte, hogy
városunkat nem sokára ismét meg fogja látó-
gatni, a kaszinóban egybegyűlt társaság
kikísérete a vasúthoz.

— **Rabbi-beigatás.** A helybeli izra-
elita hitközség f. hó 10-én ígattba be újon-
nan választott főrabbiát Dr. Bárány Józ-
sef urat lelkesíti hivatalába. A fiatal pap
a délelőtti személyonattal érkezett több
fővárosi és vidéki vendég kíséretében, kik-
hez Czeglédien még az itteni izr. hitközség
részéről kiküldött négy tagú küldöttség
is csatlakozott. A pályaváron nagyszámú
közönség jelenlétében Dr. Kecskeméti Lás-

lozsi nékűl mindent megtesz, amit vele meg-
tehető akarnak. A hipnotizmus tünetnépei
tehát arra szolgálnak, hogy a fejletlen lé-
lel eredeti állapotait könnyebben megérthessük,
habár úgy a gyermek, mint egye-
lyet utánzásában több öntudatosággal rejlik,
mert a hipnotikus állapotban levő csak me-
chanikus módon utánoz és csak ritkán ve-
lelétezik vissza azon dolgokra, melyeket vele
végeztek, épen úgy mint mi is bizonyos
álmunkra, melyeket ma elfelejtünk, de ha
pár nap mulva lelkünkben újból fölele-
vednek. Valamint, hogy szemünket sokszor
bezáruk önkénytelenül, vagy kezeinket föl-
emeljük, ha valaki vagy valami fenyeget,
épen úgy idézhetők elő akaratunkon kívül
is mindazon működések, melyeknek birto-
kában és gyakorlatában vagyunk. A hipno-
tizmus állapotban levő rögötn mindent meg-
tesz, a mit láthat: tánczol, megy, jár, le-
tergyl, de csak akkor, ha azon mozdul-
tokat, melyeket vele végeztetni akarnak,
láthatja, vagyis ha azok a mozgató idegeire
hatnak, így például meg lehet vele etetni
egy izetlen tárgyat is, mint például a nyers
burgonyát, ha azt azon ürügy alatt, hogy
alma, szájabá adjuk és hozzá hallhatóan
ragásalunk, vagy majszolunk. A hipnotikus
állapotban levőket egyes szóttagok utánmó-
dására is lehet bírni, sőt olyan nyelven is,
melyet azok nem tudnak.

Mind ezekből következik, hogy az után-
zási képesség mélyen gyökerezik az ember
szellemi mechanizmusában, miután mindjárt
nyilatkozik, ha az ember szellemi fejlet-
ségének magaslátáról egy időre leszorítjuk
és azt eredeti alacsony lelki állapotára ve-
zetjük vissza.

(Vége következik.)

jos, hitk. elnök üdvözölte a főrabbit, a kinek rövid válasza után a vendégek fogatokra ültek s az izr. templomból hajtak. Dr. Bárány azután magára ültette egyházi ornatust s a hitközség előjáróságától kísérve a templomba vonult. Itt Moór főkántor és a chorus üdvözölte éneke fogadta, melynek elhangzása után a hitközség elnöke rövid beszéd kíséretében fölkerítte öt beigtatójának megtartására. Rövid idő után Dr. Bárány a szökevény lépett s teljes egy óra hosszú tartó emelkedett szellemi, vallásos és hazafias eszméitől áthatott beszédet tartott, melyben változó a programot, mit működésében követni fog. A lélekemelő ünnepeket a chorus szép éneke zárta be. A templomban végbement beigtatás után 200 teríték banket volt az izr. hitközség tanástermében, melyben városunk intelligenciájának tekintélyes része vallásközlés nélkül megjelent. Felköszöntökben persze nem volt hiány. Először Dr. Kecskeméti Lajos hitk. elnök emelt szót üdvözölve az új papot. Erre Dr. Bárány főrabbi válaszolt életve a város közönségét és az izr. hitközségét. Dr. Schvarz László városunk érdemeiben gazdag polgármesterének Lestár Péternek egészségére írtette pohárát. Bagó László, főjegyző a város hivatalnokai testületre s a város közönsége nevében is üdvözölte az új rabbit, kívánva neki sikeres és áldásos működést. Klein Gyula ügyvéd a hitközség érdemes elnökét Dr. Kecskeméti életre. Ezután Dr. Back I. Budapestről az orsz. rabbi képző tanárai, valamint a Dr. Bárány vezetése alatt állott tanítói és tanári testület nevében köszöntötte fel a főrabbit, hozzácsatolva ezekben a maga jókívánatait. Vírányi Ignác főrealisk. tanár szellemes felköszöntőjében a hitközséget mint az új pap mennyasszonyát élte. Felköszöntőket mondta még Szántó E. Budapestről, Feldman rabbi és Váradai hitk. elnök Czeglédről, Dr. Révész N. Körösről, valamint Dr. Fodor Jenő, Dr. Szántó Kálmán és Spitzer Jenő. A szép ünnepély a legjobb kedélyhangulatban csak a késő éjjeli órákban ért véget.

Közigazgatási bizottsági ülés. A törvényhatóság közigazgatási bizottsága folyó hó 13-án szombaton délelőtt tartotta rendes havi ülését, melynek lefolyásáról jövő számbunk adunk tudósítást.

Képviselői beszámoló. Mult vasárnap mozgalmas napok volt úgy nagy-körösi, mint félegyházi szomszédjainknak: Nagy-Körösi Eötvös Károly, Félegyházán pedig Holló Lajos tartotta beszámolóját. Holló Lajos támogatására a helybeli függetlenségi párt névben tagja Mádi János, Kovács Pál és Poór Mihály vezetése alatt, átrándult Félegyházára és ott Hollóval együtt bizonyították a szolidaritást az Ugron-féle programmal; Nagy-Körösin pedig Eötvös Károly, kilenc bajtársával igyekezett bebizonyítani, hogy Ugron programja kivethetetlen és így semmit sem ér. Nagy-Körösin Ugront meg azzal is megíztelték, hogy a cifrakertben tartott vacsorán a szegedi függetlenségi párt kiküldöttje azt indítványozta, hogy a függetlenségi pártból zárazsak ki: a kecskeméti függetlenségi párt nevében pedig Nagy Imre beszélt, tiltakozva az ellen, hogy a vezérbizottság Ugronnak bizalmat szavazott. Hentaller Lajos pedig Dr. Kovács Pált támadta meg, a következőket mondván: „Azt, a mit a kecskeméti vezérbizottság vezérzónokra dr. Kovács Pál mondott, a mikor Ugron beszéde után kijelenté, hogy „leborul Ugron esze előtt, s öt elismeri Magyarország függetlenségének személyesítőjéül”, s Kovács Pál, ezen mondatát már ezelőtt nyolcz évvel hallotta, a midőn ugyanezen a Kovács Pál Verhovay Gyulát köszönté fel, mint Magyarország függetlenségének inkarnációját. O' s a jainál tudja a kecskeméti választókat, kik egy reménybeli kolozvári tanári állásért segítenek a függetlenségi pártot megbontani”. — Mégis csak szép dolog az a sokszor hangzottot egyetértés!

Magyarország legelőnebb forgalmú városai névsorát a Budapesti Hirlap 247. száma postajövedelem alapján állítja össze és megütözik rajta, hogy a 45000 lakosú Kecskemét ott a 39-ik helyet foglalja el. Először is Kecskemétnek nem 45000 lakosa van, mert már 10 év előtt 46505 volt, a születések pedig évenként 1200-zal haladják meg a halálozást ill; az 1890. végén megjelentő népszámlálás tehát legalább 50000-et fog kimutatni. Másodsor gyülembe veendő, hogy gyümölcs kereskedésünk forgalmának értéke nagyobb részt vasúton megy, a mellett sok külföldi kereskedő zsebében hozza a pénz nekünk és nem postán szállítja és mivel a fővároshoz 105 km-terre, alig 3 órányira vagyunk és napjában 5-ször történik a közlekedés, sok kereskedőnk személyesen fizet Budapesten. Bécsben, nem posta útján, mi annak jövedékét nem emeli. Egészezősebb alapon kérünk kimutatást, és nem lessz okunk szegyenkezni.

Tüzesetek. A „veres kakas”, mely a folyó évbén számtalan város és község lakosságát tette hajléktalaná, és juttatta koldús botra, nem szűnik meg minket sem háborgatni, s hogy eddig nálunk nagyobb veszedelmeket elő nem idézett, az tisztán a véletlennek köszönhető. Folyó hó 10-én 1/2 óraker a 7. tizedben ütötte fel fejét Széll Gábor pék üzlethelyiségében, mely alkalommal a pékház a kemence rozsszagja folytán gyulladt ki; a tűz azonban a hirtelen megjelent tűzoltóság által, mielőtt nagyobb mérveket ölthetett volna, eloltott; 11-én 1/4 óraker pedig öv. Vince József-nak a vasút mellett levő szénakazaja gyult ki, és teljesen elégett.

Országos vásár. Mint értesülünk a városi tanács, miután a száj- és körmifájás miatt a város határa zár alatt van, s e miatt a Szent-Mihály napi országos vásárra a hasított körmű állatok felhajthatók nem lennek, a végből, hogy a folyó hó 21. és 22. napján tartandó Szent-Mihály napi országos vásárra a hasított körmű állatok, (marha, juh, sertés, kecske) felhajthatók legyenek s azokra a vásár megtartásáshoz, a miniszterumhoz sürgős felterjesztést intézett; városunk ügybuzgó polgármestere ez ügyben folyó hó 12-én személyesen is ment járt a miniszter úr ó nagy melegségénél, mely alkalommal az ügyre nézve kedvező választ nyert; valószínű tehát, hogy az országos vásár a hasított körmű állatokra is megtartható lesz, miről különben a lakosság hirdetéyményileg fog értesíteni.

Az olvasóköri felosztása. A helybeli olvasókör, városunk tekintélyes, a régeb időkben nagy szerepet játszó testülete, mint értesülünk folyó hó 14-én délután 3 óraker fog végleg határozni további fennállása felett. Társadalmi életünkre nézve szerelelt nekgy kar lenne, ha ezen testület feloszlanték. Hisszük, hogy a kör ügyeinek intézői azon lesznek, hogy a társulat tovább is tartassanak.

Nemzetközi jellemkomikus. Érdekes előadásokat tartott B. Polgár Gyula folyó hó 10. és 11-én a színházban, csekély számú, de intelligens közönség előtt. Elismerést érdemlő művészetlet negyven különböző alakot mutatott be. A közönség kezdetben tartózkodva fogadta, de utóbb egy-egy sikerült jelenetét élénken megtapsolta. Különös tetszésben részesült előadásának azon része, hol azt mutatta be, hogy a „Képpel alszom miké” kezdetű dalt a nagy zeneszerzők miké írták volna meg. Előadás érdemes volt a megtekintésre és kellemes szórakozást nyújtott. B. Polgár Gyula előadásai után itélve, kitűnő utazó képesség, egészséges humorú, sok oldalú kedélyes színész. Mutatványai itt nagy érdeklődést keltettek; mindenütt érdeklő fogadták, mint művészeti specialitást.

Kigyulladt postaköcsi. A szab. oszt. magyar államvasút Budapest felől jövő személyvonatát folyó hó 8-án este 10 1/2 óraker szerencsétlenség érte. A vonat postaköcsijának tengelye túl iázás következtében közvetlen az állomás előtt kigyulladt; minek következtében a vonat csak egy órai késéssel mehetett tovább. Szerencse, hogy a baj nem nyílt pályán történt, mert akkor a pót posta-köcsi okvetlen elégett volna.

Táncvigalom. Tóth Mihály táncztán Kecskeméten, 1890. október 5-ikén, vasárnap Lóth István újonnan épült dísztermében tánczikolajla 15 éves fenállásának emlékére zártkörű táncvigalmat rendez.

Hullacsempészet. Lapunk multkori számában említve volt Kiss Zsigmond alpari lakosnak gyanús körülmények közt történt elhalálása s hullájának beemcsépeése. A törvényelőki boncolás kiderítette, hogy halála előtti napokban a fején oly súlyos sérülmeket szenvedett, melyek folytán az elhalálozásnak bekövetkezni kellett. — Az elhalt neje Sattler Julianna oly gyanús magaviseletet tanusított, hogy vizsgálati fogságba helyezése szükségesnek mutatkozott. A helyszínen eszközölt vizsgálat azonban arra a meglepő eredményre jutott, hogy a tettes nem más, mint az elhaltnak 16 éves Ernő fia, ki Alparón a vizsgálóbíró előtt töredelmes vallomást tevén, beismerte, hogy atyját miután ez vele s többi testvéreivel brutálisan bánt, egy kalapáccsal a műhelyben föbe ütötte. — A kiderített tényállás alapján Sattler Julianna szabadon bocsájtatván, helyét a fogházban nagyreményű fia foglalta el, ki most emékedhetik jövőendő sorsa felett.

Népmozgalmi kimutatás. A tiszti fővárosi hivatal kimutatása szerint a folyó évi augusztus hó 31. napjától szept. 6. napjáig született 38 gyermek, ezek közül 26 fiú, 12 nőnemű, 35 törvényes, 3 törvénytelen származású; ugyan ez idő alatt elhalt 27 egyén, kik közül 13 fiú, 14 nőnemű volt. Ezek szerint a népesség 11-el szaporodott.

Táncmulatság. A kecskeméti összes iparos ifjúság 1890. évi szeptember hó 28-án a helybeli „Polgári Dalkör” pénzátára Jávára Lóth István úr dísztermében zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté 7 óraker.

GAZDASÁG.

A világ idei búzatermése.

A földművelésügyi m. kir. minisztérium mezőrendérségi és statisztikai osztályának főnöke: Fiath Miklós báró, ez évbén is közlésezi a világ búzatermésére és búzafogyasztására vonatkozó adatokat. Ez adatok nagyrészt a külföldön működő os. és kir. konzulok útján szerzetett be, s habár nem is a tényleges eredményeket tartalmazza, mindazáltal megközelítőleg hű képet vannak hivatalba nyújtani az idej termés eredményéről, a kivitelre szoruló államok szükségletéről, illetve a kivitelre is termelő államok ez évi fölöslegéről.

A feldolgozott anyagot, melyből könnyen nyerünk áttekintést, a következő sorrendben ismertettük: közöljük először is azokat az államokat, melyek beitelmelésük útján a szükségletet feldözni nem képesek, beitelre is szorulnak; ilyen első sorban is Nagy-Britannia.

Nagy-Britanniában az idej búzatermés nem sikerült úgy, mint tavaly; tavaly termett összesen 28 55 millió hektoliter, ez évbén 72 millió bushele, vagyis 26 millió hektoliterre van kilitás. A bevett terület csekélyebb, mint volt 1889-ben; 1 millió hektárta van becsülve. Nagy Britania idej termése a belfogyasztáshoz csak 34—35 százelekkel járul, mivel egy évi szükséglete 70—80 millió hektoliterre rög. Tavaly bevitték közel 51 millió hektoliter búzát (és lisztet), ez évbén 50—52 millió hektoliter beitelre számítanak. A beitel áll rendes körülmények között 29—30 millió métermáza búzából és 65—7 millió métermáza lisztből. Szükségletét túnyomolag az amerikai Egyesült Államokból, Oroszországból, Brit-Kelet-Indiából, Chiliből, Németországból, Ausztráliából, Romániából és Magyarországból szerzi be. Magyarország évenként 600—900 ezer métermáza lisztet szállít Nagy-Britaniába. Az Egyesült Államok 9—12 millió métermáza búzát és 6—6,5 millió métermáza lisztet szállítanak évenként. Oroszország 13—14 millió métermáza búzát. Brit-Kelet-India 4—5 millió métermázát szállít. Franciaországban a búzatermés az 1889-iki termésnél közel 10 százelekkel kedvezőtelenebb eredményeket nyújt. A beérkezett adatok szerint a bevett terület 7 millió hektárta van becsülve s a termés 102 millió hektoliterre; és így 1889-hez képest mintegy 10 millióval csekélyebb leend az idej termés. A búza minőségét hektoliterenként 76,5 kilogramm becsülik. A termés a belfogyasztás nagy részét fedezi, de teljes fedezetet nem nyújt és így, mint rendszer, úgy ez évbén is meglehetősen körülbelül 15 millió hektoliter beitel által pótolják a hiányt. Franciaországban a legújabb adatok alapján számítanak táplálkozásra évenként 103, vetőmagra 15 és ipari célokra 4 millió hektoliterre. Tavaly jó termés volt Franciaországban, 412 millió hektoliter, a beitel azonban 18-69 millió hektoliterre rögött és így több mint bizonyos, hogy 15 millió hektoliter beitelre ez évbén is rá leend utalva. Németországban egybehangzó konzuli jelentések alapján a bevett terület nagyságát 1-92 millió hektárta becsülhetni; — a termés eredmény, habár néhol gyenge középek jelezetett, jóval kedvezőbb, mint volt tavaly. Az idej termésátlagot 18—19 hektoliterre teszik hektáronként, vagyis az össztermést 345—365 millió hektoliterre, tavaly termett 30 90 millió hektoliter. Németország ez idej kedvezőbb termése dacára is, különösen gyorsan fejlődő malom iparára való tekintetből, rendes 5—6 millió métermáza beitelre van utalva.

Olaszországban a termés a tavalyinál jobbnak és középszerűnek jelzik; termett 40 millió hektoliter, tavaly 36-60 millió. Az idej beitelre szükséglete 10—12 millió hektoliterre tehető.

Németalföldön a búzatermés az 1889. évnél gyengébb eredményt nyújt. A termés 1-8—2 millió hektoliterre becsülik, tavaly termett 2 millió hektoliter. A termés a belszükséglet egy harmadrészét fedezi s e miatt évről-évre más államokból pótolják a hiányt.

Svájcban a termés kedvezőbb eredménynyel fizettet, mint 1889-ben. Termett összesen mintegy 2-4—2,7 millió hektoliter, azaz közel 2 millió métermáza; tavaly 1 80 millió métermáza. A termés a belszükséglet 35—38 százelekkel fedezi és így évenként 3 3 millió métermáza beitelre szorul. Svájc mult évi búzabeitelé 2 930,251 métermázát tett ki, a liszt beitelé 2 282,560 mmázát s ebből Ausztria és Magyarország szállított 1 397,414 mm. búzát és 97 315 mm. lisztet. Oroszország szállított 948 507 mm. búzát és 1202 mm. lisztet. Ez adatok szerint Magyarország és részben Ausztria Svájc szükségletének nagy részét még fedezik ugyan, de már az orosz búza erősen versenyezik a mi búzáunkkal itt is.

Belgiumban a búzával bevett terület nem változott, az idej termés több mint 7 2 millió hektoliterre becsültek.

Dániában a búzatermést megközelítőleg 2 millió hektoliterre teszik; tavaly 1-82 millió hektoliter termett. Ez évbén 5—6 százezer mm. beitelre van utalva. A hiány nagyrészt Oroszországból fedezi.

Norvégia és Svédországban a búzatermés nagyon csekély, e miatt a fogyasztás megkivánja, hogy évenként legalább 1 millió hektoliterrel pótolassák a termést.

Spanyolországban az idej termés állítólag 25 százelekkel kedvezőtelenebb, mint volt 1889-ben. Ez évbén legalább 5 millió métermáza beitelre lesz utalva.

Portugáliában a learatott terület nagyobb volt mint 1889-ben, a termés is jobban sikerült; az összes eredményt 3 millió hektoliterre becsülik. A beitelre szükséglet a folyó évre 1-1 millió métermáza, vagyis 1 5 millió hektoliter leend.

ÜZLET.

Vasúti menetrend (érvényes 1890. június 1-től).

Budapest—Kecskemét közt:

Személyvonat	Budapestről indul	7 óra 45 p. reggel
	Kecskemétre ér.	10 „ 48 „ „
Omnibuszvonat	Budapestről ind.	12 „ 20 „ délb.
	Kecskemétre ér.	4 „ 4 „ délut.
Express-vonat	Budapestről ind.	1 „ 40 „ délut.
	Kecskemétre ér.	3 „ 35 „ „
Omnibuszvonat	Budapestről ind.	3 „ 20 „ délut.
	Kecskemétre ér.	7 „ 15 „ este
Személyvonat	Budapestről ind.	7 „ „ este
	Kecskemétre ér.	10 „ 35 „ éjjel
Express-vonat	Budapestről ind.	9 „ 30 „ éjjel
	Kecskemétre ér.	11 „ 32 „ „

Kecskemét—Budapest közt:

Személyvonat	Kecskemétről ind.	4 óra 9 p. regg.
	Budapestre ér.	7 „ 20 „ regg.
Omnibuszvonat	Kecskemétről ind.	5 „ „ regg.
	Budapestre ér.	8 „ 35 „ regg.
Omnibuszvonat	Kecskemétről ind.	8 „ 9 „ regg.
	Budapestre ér.	11 „ 55 „ délb.
Express-vonat	Kecskemétről ind.	12 „ 27 „ délb.
	Budapestre ér.	2 „ 19 „ d. u.
Személyvonat	Kecskemétről ind.	5 „ 28 „ d. u.
	Budapestre ér.	8 „ 30 „ este

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi iparhitelintézet és népbank aug. havi forgalmáról.

Bevétel:

Pénztárállás 1890. július 31-én	33,315 frt. 03 kr.
Váltó visszafizetéséből	213,392 „ 86 „
Folyószámlák után	88,649 „ 79 „
Teletyénnyek után	37,100 „ „
Osztrák-magyar-banki bpesti főintézetnek képviselete után	21,721 „ 27 „
Kamatok után	5,631 „ 03 „
Díjak	405 „ 22 „
Késedelmi kamatok	93 „ 08 „
Átrási díjak	„ „ „
Nyugdíj-alap után	17 „ 35 „
Elhelyezett tőke visszafizetés	15,000 „ „
Ingatlanok jövedelme	„ „ „
Értékpapírok eladásából	„ „ „
Összesen	415,925 frt. 63 kr.

Kiadás:

Váltó leszámításra	212,646 frt. 42 kr.
Folyószámlákra	81,035 „ 15 „
Teletyénnyekre	51,500 „ „
Tőke elhelyezés	15,000 „ „
Irádközi kamatok:	
a) Teletyénnyekre	623 „ 82 „
b) Folyószámlákra	191 „ 96 „
Üzleti költségek	„ „ „
Előnköi tiszteletdíj és tisztv. fizetés	571 „ 66 „
Nyugdíjra	„ „ „
Osztalokra	182 „ „
Jutalékokra	„ „ „
Allami és községi adószámlán	600 „ „
Allami illetékek a folyószámlák kifizetett kamataira	„ „ „
Osztrák-magyar-banki bpesti főintézetnek képviseletére	22,085 „ 83 „
Összesen	384,436 frt. 84 kr.
Pénztárállás 1890. aug. hó 31.	31,488 frt. 79 kr.
Összesen	415,925 frt. 63 kr.

Kimutatás a „Kecskeméti Központi Takarékpénztár” 1890. évi augusztusi havi forgalmáról.

Bevétel:

Mult havi pénztári maradvány	5,680 frt 83 kr.
Fedezett váltók visszafizetése	10,040 „ „
Biztosított váltók	5,580 „ „
Leszámítások	101,920 „ 94 „
Külföldi díjak	„ „ 83 „ 04 „
Folyó számlák	21,000 „ „
Betétek	21,241 „ 57 „
Visszafizetés	32,120 „ „
Folyó költségtérítés	15 „ 50 „
Kölcsön visszafizetése	688 „ „
Külföldi kamatok	3,059 „ 40 „
Házjövdelem	110 „ 37 „
Értékpapírojövedelem	„ „ „
Pénztárjegyek	„ „ „
Összesen	210,539 frt 65 kr.

Kiadás:

Fedezett váltók	9,880 „ „
Biztosított váltók	5,568 „ „
Leszámítások	108,927 „ 50 „
Kölcsön ingatlannra	3,960 „ „
Folyó számlák	35,870 „ 51 „
Betétek	18,583 „ 42 „
Folyó költség	56 „ 37 „
Beteti kamatok	24 „ 89 „
Külföldi kamatok	349 „ 49 „
Tiszti és szolgafizetés	266 „ 66 „
Adó	800 „ „
Visszafizetés	15,000 „ „
Pénztári számla mint egyenleg	11,252 „ 81 „
Összesen	210,539 frt 65 kr.

Fekete selymekelméket 60 krtól

11 frt 65 krig méterenként. — sima és mintazott (mintegy 180 kiloféle minőségben) — egész ruha vagy darabonként portó és vámmentesen kild **G. Henneberg** (os. és kir. udvari szállító) gy. raktára **Zürchen**. Minták postafordulival. Levelekre 10 kr. bélyeg kell. 1

Feloldó szerkesztő: **HABINA JÁNOS.**

Stálgalan és nyomban szárazó

U m-re
1 kgr.
1 fnt 50 kr.

Minden festéket beföd.

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

színezett szobapallo-fénymázt.

Christoph Ferenc.
A valódi szobapallo-fénylakk készítője és egyedüli gyártója.
Prága, K. Berlin.

Kapható Kecskeméten.
Gyenes és Fia uraknál.

10967-68. 1890. **Hirdetmény.**

Szikrában — a lakiteleki kormama a hozzá tartozó 33 hold földdel, italmérsi joggal, a f. 1890. évi november 1-ső napjától számítandó 6 évre; továbbá a tiszarévházi család a hozzá tartozó 4¹/₂ hold legelővel és italmérsi joggal, a folyó 1890. évi november 1-ső napjától számítandó 3 évre bérbeadottnak oly kikötéssel, hogy mind a két kormamért megajánlandó bérösszegekben, a borfogasztási adók is bentfoglaltatnak.

Ezen bérleti kelyiségek újabb kiadására tehát, f. évi **szeptember 10-ik napján** reggel 9 órakor, a gazdasági hivatalban másod ízben nyilvános árverés fog tartatni, melyre bérleti akarók mindegyik bérlemény után beteendő 50 forint bánatpénzzel ellátva annak kijelentésével hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt, kellő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Kecskemét, 1890. szeptember 12.

188 (2-1) **Gazdasági hivatal.**

Bécs, 1873. Erdem-érem. Budapest, 1885. Nagy díszokl. Eszék, 1889. Díszoklevél. N.-Palánka, 1887. Arany-érem. London, 1878. Díszoklevél.

CSIK JÓZSEF
első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolt-rakpart 8.

A t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, közszégi és egyházi előjárások, valamint a n. é. építőközönség kényelmére

Kecskeméten GYENES S. és FIA fűszer- és vaskereskedő uraknál raktárt tartok, hol saját gyártmányú

Portland-cement és vízhatlan mész
folytonosan legjobb s egyenlő jó minőségben kapható. — Árjegyzékek s magyarázat kívánatra készíggel megkülditek. 77 (20-20)

Páris, 1867. Bronz-érem. Kecskemét, 1872. Ezüst-érem. Újvidék, 1875. Arany-érem. Szeged, 1878. Erdem-érem. Triest, 1883. Arany-érem.

COGNAC.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy helyben **Dávid Bertalan** úrnak a „Fekete kutyához” címzett fűszer és gyarmatárú üzletében

cognac-bizományi raktárt
tartok, honnan gyáram termékeinek kicsinybeni elárúsítása történik.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve,
tisztelettel

Hacker Ferencz.

166 (26-5)

Házeladás.

3-ik tized 230. számú ház szabadkézből eladó, esetleg kibérelhető.

Bővebb értesítés
Hacker Lajosnál.

186 (0-1)

4474. **Újabb árverési hirdetmény.**
1890.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Resch Márton végrehajtónak — Varga Anna jogutódja **Orbán Ester Blaskovics Pálné** végrehajtást szüvevő ellen 300 fnt tőke s járuléka iránt folyamatban levő végrehajtási ügyében: a kecskeméti 8919. sz. t. j. l. 338. szám alatt foglalt házbirtokból Orbán Ester Blaskovics Pálnét, mint Varga Anna jogutódját B. 4. alatt illető Fellerész tartozékával együtt 1516 forint kiküldési árban, a 4263/1890. sz. a. bejelentett korábbi árverésnek a tett utóajánlat folytán az 1881. évi 40. t. cz. 187. §-ára hivatkozással hatályon kívül helyezés mellett, az 1890. évi **október hó 11-ik napján** d. e. 9 órakor, mint újabb egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverés az 2547/1890. szám alatt megállapított, s a hivatalos órák alatt e tki hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett, eladtni fog, úgy azonban, hogy a jelzett birtokok az utólag megajánlott 920 forinton alól e nem adatik.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez bánatpénzzel előre letenni.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1890. évi szeptember hó 4-én.

Bogoss Endre,
kir. törvényszék bíró.

185 (1-1)

6570. **Hirdetmény.**
k. ú.

A kecskeméti kir. ügyészség részéről közhírré tétetik, hogy a hivatali és fogházi helyiségek 1891. évi **tűzifaszükségletének** biztosítása végett **f. hó 25-én délelőtt 11 órakor** a hivatali helyiségben nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre az árlejtezni kívánók azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy 200 fnt bánatpénzt, vagy ugyanannyi óvadékképes értékpapirt bozzanak magokkal és az árlejtési feltételeket a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Kelt Kecskeméten, 1890. évi szeptember hó 12-én.

190 (1-1) **Horváth Béla,**
kir. ügyész.

Minden dohányzószobában és díszszobában.

A legjobb szivarka-papír a valódi **LE HOUBLON**

FRANCOSA STÁRTYÁRT
CAWLEY AZ ÉNYR-TŐL
PARTBÁN
1890-10 PÁRSI VILÁGKIÁLLÍTÁS EZÜST-ÉREM.

Főraktár: KANTIZ OTTÓ és társai BEOCSINBAN.

ERTESESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint a városi javadalmi bizottság engedélye folytán

PALACZK-SÖR
raktárt tartok

és így nálam a nap bármely szakában mindenkor friss sör kapható, még pedig

Köbányai sör üvegenként 20 kr.
Pilseni sör „ 25 kr.

Legalább 6 üveg rendelésénél a sört házhoz szállítatom.

Ajánlom továbbá jól felszerelt ásványviz raktáramat is.

Héjjas Mihály.
Búza-pincz-tér.

100(0-16)

10,669. 1890. **Hirdetmény.**

A nagy-talfai úgynevezett „irtványföldek” összesen **tíz (6-12 holdas)** részletben, a folyó 1890. évi szeptember 29 ik napjától számítandó újabb 6 évre haszonbérbe adandók levén; ezen czélból f. évi **szeptember 17-ik napján** reggel 9 órakor a helyszínen **másodizában**, nyilvános árverés fog tartatni, melyre haszonbérleti akarók minden egyes részlet után beteendő 15 forint bánatpénzzel ellátva annak kijelentésével hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt kellő bánatpénzzel ellátott zárt-ajánlatok is elfogadtatnak, és hogy az összjevetel a nagy-talfai cöszháznál lesz.

Kecskemét, 1890. szept. 4.

181 (2-2) **Gazdasági hivatal.**

Kereset.

Egy bankintézet keres mindenütt gyűnéket, törvényül engedélyezett sorsjegyek részletfizetés melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek.

Ajánlatok B. J. jegy alatt
Goldberger A. V. hirdetési irodájához, Budapest, väzi-útca 9. sz. intézendők. 168 (6-4)

Hirdetmény.

A kecskeméti kir. ügyészség által közhírré tétetik, hogy a **félegyházi járásbírósi fogháznál** 1035 fnt 76 kr. előírányzott költség keretén belül teljesítendő átalakítási munkálatokra folyó hó **21-én délelőtt 9 órakor nyilvános szóbeli árlejtés** fog tartatni, melyre a vállalkozók azon figyelemzettel hivatnak meg, hogy 100 fnt bánatpénzt, vagy ugyanily értékű óvadékképes értékpapirt s a mennyiben egyniségök ismeretlen volna, megbízhatóságukat igazoló hatósági bizonyítványt hozzanak magukkal.

Az építkezési leírás és árverési feltételek az árlejtőz hivatalnál (Kecskemét kir. törvényszék 1-ső emelet 13-ik szám) és a félegyházi kir. járásbírósnál megtekinthetők.

Kelt Kecskeméten, 1890. szeptember 4-én a kir. ügyészségnél.

187 (1-1) **Horváth Béla,**
kir. ügyész.

6687. P. 890. **Hirdetmény.**

A kecskeméti kir. törvényszék közhírré teszi, miszerint Kecskemét város közönségének **Somodi János** elleni, a kecskeméti 8868. sz. t. j. kben 1909. hrsz. alatt foglalt és a 6. tizedben 99. népsorszámmal alatt levő ház és udvar-terére vonatkozó kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás megindítása elrendeltetett s az eljárás megkezdésére határnapul **1890. évi szeptember hó 19-ik napjának d. e. 9 órája** az alolrott kir. törvényszék 4-ik számú hivatalos helyiségébe Kiss Ferencz kir. tszéki bíró elé kitűzetett.

Miről az érdekeltek azzal idéztetnek, hogy az esetleges meg nem jelenésük az érdemleges határozat meghozatalát gátolni nem fogja.

Kelt Kecskeméten, a kir. törvényszék 1890. évi aug. 4-én tartott polg. üléseből.

Szabó, Gáll Ferencz,
jogz. elnök.

178 (3-3)

Penzintézetek és malmok részvényei, valamint földbirtokok és egyéb ingatlanok eladását és vételét közzvetíti alulírott.

Jelenleg van eladó:

Részvények:
5 db Sertészizsolt gözmalmi részvény.
2 db József gözmalmi részvény.
5 db Kecskeméti központi tak. pénz. részvény.

Ingatlanok:
560 hold Ágasegyháza.

Kerestetik vételre:
10 db Keresked. iparhitelintézet és Népbanki részvény.
10 db Kecskeméti gazdasági gözmalmi részvény.
3 db Kecskeméti takarékpénztári részvény.

A magyar általános takarékpénztár részvénytársaság (Bpest) megbízásából elárúsít különféle sorsjegyeket részletfizetésre.

BLEYER ADOLF
II. tized, Szécsényi-útca 2. sz. 11(26-15)

10,948. 1890. **Hirdetmény.**

A nagy-körösi köz végén **kiosztott nyomási haszonbérés földékből**, a néhai Molnár Imre által kivett, s összesen 15 holdat tevő 2 ik és 3-ik számú részletek, a folyó 1890. évi szeptember 29-ik napjától számítandó 3 évre újból haszonbérbe adatni rendeltettek; mely haszonbérbeadásra az árverés f. évi **szeptember 20-ik napján** reggel 9 órakor a gazdasági hivatalban lesz megtartva, melyre haszonbérleti akarók 30 fnt bánatpénzzel ellátva annak kijelentésével hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt, kellő bánatpénzzel ellátott zárt-ajánlatok is elfogadtatnak.

Kecskemét, 1890. szept. 12.

189 (1-1) **Gazdasági hivatal.**

VÉGHLESI VERA-FORRÁS.

Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szűnsavú, égvényes **SAVANYUVIZE.**

VÉGHLES-SZALATNÁN
(Zolyomgye.) 78 (0-11)

Mindig friss töltésben kapható
a kecskeméti főraktárban:
Nyirády László úrnál.